

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
DỰ ÁN PHÁT TRIỂN GIÁO VIÊN TIỂU HỌC

LÊ A (Chủ biên)
PHAN PHƯƠNG DUNG – VŨ THỊ KIM HOA
ĐẶNG THỊ KIM NGA – ĐỖ XUÂN THẢO

TIẾNG VIỆT
TÀI LIỆU ĐÀO TẠO GIÁO VIÊN TIỂU HỌC
TRÌNH ĐỘ CAO ĐẲNG VÀ ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC
NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Chủ tịch HĐQT kiêm Tổng Giám đốc NGÔ TRẦN ÁI
Giám đốc ĐINH NGỌC BẢO
Phó Tổng Giám đốc kiêm Tổng biên tập NGUYỄN QUÝ THAO
Tổng biên tập LÊ A

Biên soạn:
CAO ĐỨC TIỀN (Chủ biên)
DƯƠNG THỊ HƯƠNG

Biên tập nội dung:
NGUYỄN THỊ NGỌC HÀ

Thiết kế sách và Biên tập mỹ thuật:
TRỊNH CAO KHẢI

Trình bày bìa:
PHẠM VIỆT QUANG

MỤC LỤC

Lời nói đầu.....	7
Chủ đề 1. Đại cương về ngôn ngữ và tiếng Việt (Lê A).....	7
Giới thiệu nội dung.....	7
Tài liệu và thiết bị dạy học.....	8
Đối tượng nhiệm vụ của ngôn ngữ học.....	8
Bản chất xã hội của ngôn ngữ.....	12
Hệ thống tín hiệu ngôn ngữ.....	33
Một số đặc trưng của tiếng Việt.....	46
Chủ đề 2: Ngữ âm tiếng Việt hiện đại (Đỗ Xuân Thảo).....	51
Giới thiệu nội dung.....	51
Tài liệu tham khảo.....	52
Bản chất của âm thanh ngôn ngữ.....	52
Âm tiết tiếng Việt Khái niệm âm tiết, các giai đoạn phát âm âm tiết.....	57
Cấu tạo âm tiết tiếng Việt.....	59
Đặc điểm của âm tiết tiếng Việt.....	65
Hệ thống âm vị tiếng Việt hiện đại.....	69
âm đệm trong tiếng Việt (âm đầu vần).....	79
Hệ thống âm chính (nguyên âm) trong tiếng Việt.....	84
Hệ thống âm cuối tiếng Việt.....	90
Hệ thống thanh điệu tiếng Việt.....	96
Vấn đề chính âm và chính tả tiếng Việt.....	101
Chủ đề 3: Từ vựng ngữ nghĩa tiếng Việt (Vũ Thị Kim Hoa).....	114
Giới thiệu nội dung:.....	114
Tài liệu và thiết bị dạy học.....	115
Từ tiếng việt.....	115
Cấu tạo từ tiếng Việt.....	119
Nghĩa của từ tiếng Việt.....	129
Các lớp từ tiếng Việt.....	145
Cụm từ cố định trong tiếng Việt.....	151
Từ trong hoạt động giao tiếp.....	154
Yêu cầu sử dụng từ trong giao tiếp.....	161
Chủ đề 4: Ngữ pháp tiếng Việt.....	167
Giới thiệu nội dung.....	167
Tài liệu và thiết bị dạy học.....	168
Đại cương về ngữ pháp (Lê A).....	168
Từ loại tiếng Việt (Phan Phương Dung).....	175
Cụm từ tiếng Việt (Phan Phương Dung).....	201
Câu tiếng Việt (Đặng Kim Nga).....	214
Đoạn văn (Lê A).....	255
Văn bản (Lê A).....	264
Chủ đề 5: Phong cách học tiếng Việt (Phan Phương Dung).....	273
Giới thiệu chủ đề.....	273
Tài liệu tham khảo.....	273
phong cách chức năng ngôn ngữ.....	274
Các phương tiện tu từ.....	296

Các biện pháp tu từ tiếng Việt	307
Hướng dẫn học theo băng hình	320
Hướng dẫn học theo băng hình	321

LỜI NÓI ĐẦU

Để góp phần đổi mới công tác đào tạo và bồi dưỡng giáo viên tiểu học, Dự án phát triển giáo viên tiểu học đã tổ chức biên soạn các môđun đào tạo theo chương trình Cao đẳng Sư phạm và chương trình liên thông từ Trung học Sư phạm lên Cao đẳng Sư phạm; biên soạn các môđun bồi dưỡng giáo viên nhằm nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ, cập nhật những đổi mới về nội dung, phương pháp dạy học và kiểm tra đánh giá kết quả giáo dục tiểu học theo chương trình, sách giáo khoa tiểu học mới.

Điểm mới của tài liệu viết theo môđun là thiết kế các hoạt động, nhằm tích cực hoá hoạt động của người học, kích thích óc sáng tạo và khả năng giải quyết các vấn đề, tự giám sát và đánh giá kết quả học tập của người học; chú trọng sử dụng tích hợp nhiều phương tiện truyền đạt khác nhau (tài liệu in, băng hình...) giúp người học dễ học, dễ hiểu và gây được hứng thú học tập.

Môđun Tiếng Việt do nhóm tác giả trường Đại học Sư phạm Hà Nội biên soạn.

Mục đích biên soạn chủ yếu của môđun này là mô tả, lí giải được bản chất, cấu trúc, hoạt động của hệ thống tiếng Việt hiện đại; xác định, phân tích được nội dung và hình thức các đơn vị của tiếng Việt, sử dụng tiếng Việt đúng chuẩn mực và hiệu quả.

Môđun tiếng Việt có thời lượng 120 tiết, gồm 5 chủ đề:

1. Đại cương về ngôn ngữ và tiếng Việt
2. Ngữ âm tiếng Việt
3. Từ vựng – Ngữ nghĩa tiếng Việt
4. Ngữ pháp tiếng Việt
5. Phong cách tiếng Việt

Lần đầu tiên, tài liệu được biên soạn theo chương trình và phương pháp mới, chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót nhất định. Ban điều phối Dự án rất mong nhận được những ý kiến đóng góp chân thành của bạn đọc, đặc biệt là đội ngũ giảng viên, sinh viên các trường Sư phạm và giáo viên tiểu học trong cả nước.

Xin trân trọng cảm ơn.

DỰ ÁN PHÁT TRIỂN GIÁO VIÊN TIỂU HỌC

TIẾNG VIỆT

Số tiết: 120, trong đó:

Lí thuyết: 60

Thực hành: 55

Kiểm tra, thi: 5

MỤC TIÊU

1. Kiến thức:

Mô tả, lí giải được bản chất, cấu trúc, hoạt động của hệ thống tiếng Việt hiện đại.

2. Kỹ năng

– Xác định, phân tích được nội dung và hình thức các đơn vị của tiếng Việt

– Giải được các bài tập trong sách giáo khoa Tiếng Việt tiểu học.

– Sử dụng tiếng Việt đúng chuẩn mực và đạt hiệu quả.

3. Thái độ:

Yêu quý, giữ gìn và phát triển sự trong sáng, giàu đẹp của tiếng Việt, hăng say học tập và rèn luyện để trở thành người giáo viên tiếng Việt giỏi ở tiểu học.

GIỚI THIỆU NỘI DUNG

<i>TT</i>	<i>Tên các chủ đề</i>	<i>Số tiết</i>
1	Đại cương về ngôn ngữ và tiếng Việt	15 tiết
2	Ngữ âm tiếng Việt	30 tiết
3	Từ vựng - Ngữ nghĩa tiếng Việt	30 tiết
4	Ngữ pháp tiếng Việt	30 tiết
5	Phong cách tiếng Việt	15 tiết

TÀI LIỆU VÀ THIẾT BỊ DẠY HỌC

1. Diệp Quang Ban. Ngữ pháp tiếng Việt. NXB Giáo dục, 2000.

2. Đỗ Hữu Châu. Từ vựng – ngữ nghĩa tiếng Việt. NXB ĐHQG Hà Nội, 1996.

3. Nguyễn Thiện Giáp (Chủ biên). Dẫn luận Ngôn ngữ học. NXB Giáo dục, 1995.

4. Đinh Trọng Lạc, Nguyễn Thái Hòa. Phong cách học tiếng Việt. NXB Giáo dục, 1993.

5. Bộ sách giáo khoa và chương trình Tiếng Việt tiểu học.